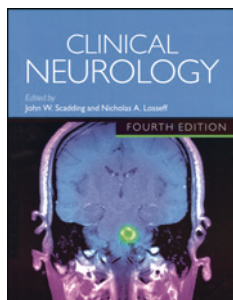

Tradisjonell, stø og oppdatert lærebok i neurologi

John W. Scadding, Nick Losseff, red.
Clinical neurology
 4. utg. 730 s, tab, ill. London: Hodder Arnold, 2012. Pris USD 95
 ISBN 978-0-340-99070-4

Dette er en meget god lærebok i neurologi. I detaljeringsgrad er den i overkant omfattende for de fleste medisinstudentene. Men dersom man leser boken parallelt med undervisningen som gis, representerer den et verdifullt supplement. Dessuten egner den seg svært bra som oppslags- og referanseverk i bred klinisk virksomhet. For spesialistkandidater i neurologi og andre nevrofag vil den gi et svært tilfredsstillende teoretisk grunnlag.

Det generelle innledningskapitlet i denne fjerde utgaven fremstår noe gammelmodig, blant annet med 20 år gamle referanser for sykdomsforekomst og sammensetning av pasientpopulasjoner i neurologi. Kapitlene som tar for seg hver enkelt sykdomstilstand, er imidlertid tilfredsstillende oppdatert. Det er lagt til et nytt kapittel om klinisk nevrofysiologi, og både dette og kapitlet om bildedannende undersøkelser er meget bra. Kapitlet om spinalvæskeundersøkelser er dårligere oppdatert. Komplikasjoner ved spinalpunksjon gjennomgås detaljert, men ikke den effektive behandlingen av hodepine etter spinalpunksjon.

De aller fleste forfatterne praktiserer i London. Boken avspeiler britisk og internasjonal neurologi. Demens og cerebrovaskulær sykdom, de to viktigste sykdomsgruppene i et folkehelseperspektiv, er godt dekket. Aktiv intervensjon og terapeutiske muligheter burde imidlertid vært enda tydeligere fremhevet, både i disse kapitlene og generelt. Organisatorisk håndtering av pasienter med både akutte og kroniske sykdommer er viktig, men er gitt beskjeden omtale. For infeksjonssykdommer er det i et norsk perspektiv påfallende at hiv har fått et eget kapittel, mens nevroborrellose kun er omtalt som Lyme-sykdom, og uten omtale av vesentlige utfordringer knyttet til mulig kronisk sykdom. Boken avspeiler likevel hvordan neurologi som fag ekspanderer, med stadig nye sykdomsgrupper og økende antall pasienter som søker til spesialiteten. Smertetilstander og nevroonkologi er nye kapitler i denne utgaven. Søvnforstyrrelser, nevrorehabilitering, genetik og fatigue-tilstander er likeledes bra dekket.

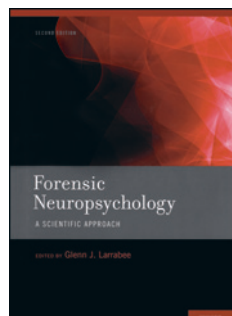
Boken er imponerende homogen i oppsettet. Redaktører og forlag må ha nedlagt et stort arbeid i å koordinere 36 forfattere. Innholdsfortegnelsen er omfattende og god. Figurer og tabeller er tilfredsstillende i antall og utforming, selv om den brede teksten dominerer.

Clinical Neurology er i tilnærming, omfang og målgruppe svært lik den norske *Nevrologi og nevrokirurgi fra barn til voksen*. Denne norske læreboken benyttes av de aller fleste medisinstudentene i dag. Styrkene ved den aktuelle teksten er en klar konsentrasjon om klinisk neurologi uten spesiell vekt på nevropediatri og nevrokirurgi, i tillegg til at den blir komplementær til norsk neurologi slik den undervises ved lærestedene. Det kan imidlertid være både en styrke og en svakhet når undervisning og lærebok utgår fra samme miljø og tradisjon. Et økende antall studenter har dessuten ikke norsk som morsmål. Sammenlikner man kvaliteten på de to bøkene, står likevel den norske læreboken seg godt både som basisverk og for oppslag.

Nils Erik Gilhus

Institutt for klinisk medisin
 Universitetet i Bergen

Statusrapport fra en faglig vekstnæring

Glenn J. Larrabee, red.
Forensic neuropsychology
 A scientific approach. 2. utg. 534 s, tab, ill.
 Oxford: Oxford University Press, 2012.
 Pris GBP 60
 ISBN 978-0-19-538352-2

Boken kan betegnes som en «state of the art»-oppslagsbok for faget nevropsykologi, som i stigende grad har vært til hjelp for neurologi, psykiatri og klinisk psykologi. Som kjent består nevropsykologiens bistand i sinnrike psykologiske testbatterier, først og fremst for å kartlegge forstyrret hjerneorganisk funksjon der klinisk undersøkelse og organisk og fysiologisk bildediagnostikk til sammen ikke gir tilstrekkelig etiologisk avklaring på pasientens frembudte symptomer. «Forensic» betyr i denne sammenhengen rettslige forhold, både i sivil- og erstatningsrett og i strafferett. For sistnevnte område gjelder det bedømmelser av tilregnelighet og forskjellige risikofaktorer hos den undersøkte.

Forlaget lanserer boken som «...an invaluable resource for neuropsychologists, attorneys, neurologists, clinical psychologists, psychiatrists, and their students and trainees.» Den består av 18 kapitler som alle er skrevet av nevropsykologer bosatt i USA. Det er grunn til å tro at alle har høy standard så vel akademisk som i faglig praksis. Innholdet er preget av amerikanske forhold når det gjelder sivil- og strafferett. Nasjonen er kjent for en meget vesentlig erstatningsrettslig virksomhet, kanskje «juristifisert» til overmål, og det preger denne teksten, noe som i seg selv er interessant. Her beskrives også en meget sterk økning i utbetalinger for nevropsykologiske tjenester de senere årene.

Medisinsk og psykologisk faglig er det artikler om hjerneskadene, hos barn og voksne, fra milde til alvorlige typer. Videre finnes et interessant kapittel om posttraumatisk stresslidelse med – etter anmelderens mening – meget avanserte tankerekker. Som ventet er det et kapittel om forholdet mellom nevropsykologiske bedømmelser og den raskt utviklede bildefremstillingen av hjernens morfologi og funksjon. Her er forholdet til blant annet positronemisjons-tomografi (PET), SPECT- og MR-undersøkelser belyst informativt. Hjelp til problemer med å avsløre simulering og symptomoverdrivelse er videre godt fremstilt. For rettspsykiatere og rettspsykologer er både det sentrale spørsmålet om straffeansvar (tilregnelighet) og beslektede problemer grundig behandlet i to kapitler.

Selv om boken driver en tydelig markedsføring av nevropsykologiens betydning, er den også preget av bevisst ydmykhet i tolkning av funn og en sterk understreking av forskningsmessig nøkternhet. Den noe panegyriske lanseringen av boken fra forlaget synes derfor alt i alt bra begrunnet. I Norge kan den ha klar nytte som oppslagsbok, særlig i nevrologiske og psykiatriske sentra, og som full lesning for interesserte leger og andre profesjoner.

Pål Hartvig

Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri
 Oslo universitetssykehus